

Zaključak

Iz Pavlove suradnje s laicima otkrivamo najprije da je Crkva zajednica vjernika koji prihvaćaju darovano opravdanje u Kristu, krsnom vjerom povezuju se s Kristom ali i jedni s drugima. Pavao se nije ponašao kao da je on jedini mjesna ili opća Crkva. Znao je zato suradnik biti i suradnike prikupljati, oduševljivati ih i podržavati u služanju evangelizaciji i već okupljenoj zajednici vjernika.

Pavao je surađivao *radi evangelizacije*. Nije se zaustavio na već osnovanim Crkvama nego je nastavljao misijski djelovati i tražio da zajednice uz intenzivan vjerski život u svom mjestu pridonose djelu evangelizacije. Ovu dimenziju mjesne Crkve trebali bi i mi stalno imati na umu. Crkva može pravo hraniti svoje pripadnike riječju Božjom i sakramentima, ako misli na one koji još nisu za stolom Gospodnjim.

Pristajući na suradnju i prihvaćajući suradnike Pavao je pokazao da mjesna zajednica živi punim životom, ako se svi zalažu za djelo spasenja. On je to činio i drugima omogućavao. Na to zove i nas.

UMJETNIKU I ZNANSTVENIKU LADISLAVU ŠABANU IN MEMORIAM

(Lepoglava, 1918. — Zagreb, 1985.)

Petar Zdravko Blajić

Zaista, sve se je tako brzo odvilo. Ni dva mjeseca nisu prošla otkad je uočena i identificirana podmukla i opasna bolest. Sve je već bilo kasno. Svoju situaciju prihvatio je ljudski realno i kršćanski smireno.

Ime profesora Ladislava Šabana ostat će zapisano s više naslova velikim slovima u povijesti hrvatske glazbe i kulture uopće. Svome profesoru glasovira na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, u čijoj je klasi diplomirao 1941, odužit će se općim priznanjima odlična pijaniste i glazbenog pedagoga i studijom *Velikom učitelju i umjetniku Svetislavu Stančiću in memoriam*. Na glazbenom usavršavanju boravio je u Wiesbadenu u vrijeme opće gužve u Njemačkoj i čitavoj Europi.

Kao što je on bio ponos svoga profesora tako su i njegov ponos bili njegovi učenici iz Srednje škole Muzičke akademije, na kojoj je predavao glasovir od 1941. do 1950, i Akademije na kojoj je djelovao od 1950. do 1978. — do umirovljenja, i opet kao profesor glasovira. Spomenimo samo neka imena iz naše pijanističke reproduktive, od kojih su neki postigli i međunarodnu reputaciju, koji se ponose svojim profesorom u čijoj su klasi diplomirali: Ksenija Kos, Bianca Bidalia, Ranka Kragić-Cuzzi, Emin Armano i drugi.

U vrijeme dok je bio srednjoškolski profesor nastupao je solistički kao pijanist koncertant, a prešavši 1950. na Konzervatorij posve se posvećuje pedagoškom radu. Iz te duge pedagoške prakse rodila se, među ostalim, *Klavirska škola* koju je sastavio sa svojim prijateljem, vrlo zaslužnim i neumornim kulturnim djelatnikom, časnim starinom Rudolfom Matzom. Doživjela je ta škola u dvadesetak godina devet izdanja; vjerujem da se i po svijetu malo koji udžbenik može time podičiti. Njegove obradbe glasovirskih skladbi E. Griega,

F. Mendelssohna, F. Schuberta i drugih, ukupno 14 svezaka, mogu se nabaviti i po europskim knjižarama.

Već zarana prof. Šabana početak će zanimati, uz glasovir, i orgulje, ta kraljica među instrumentima. I konačno će, gotovo posve, napustiti glasovir i posvetiti se muzičkim istraživanjima hrvatske glazbene prošlosti, osobito povijesti orgulja, orguljara i orguljaša. Na tom području, u evidentiranju stanja orgulja na terenu, u organiziranju restauriranja starih orgulja i u poticanju nabavljanja novih orgulja klasičnog tipa stekao je jedinstveni uspjeh i velike zasluge.

Ugledom zauzeta umjetnika i znanstvenika uspio je oduševiti i organizirati nekoliko mladih stručnjaka za sređivanje glazbenih arhiva i biblioteka, osobito po crkvenim ustanovama, katedralnim i župskim, samostanskim i bogoslovskim bibliotekama. Tako je središnji i bogati glazbeni arhiv splitske prvostolnice (na kojemu je ranije radio Ivan Bošković). Rezultate svoga osobnog rada i svoje ekipe odmah je i objavljivao na različitim mjestima i tako ih učinio dostupnima zainteresiranoj javnosti. Iz hrvatske glazbene baštine toliko je skladao iz rukopisnih ostavština obradio, redigirao i objavio za suvremeno izvođenje te je i time, uz Plamenca, Županovića i Andreisa, stekao velike zasluge. Njegovo će ime i u povijesti Hrvatskog glazbenog zavoda ostati zapisano zaista velikim slovima. Bio je, sigurno, najbolji poznavatelj povijesti te stare zaslužne hrvatske glazbene ustanove. Iz te ljubavi i poznavanja rodilo se više studija i monografija *150 godina Hrvatskog glazbenog zavoda*.

Ne samo glasovir, orgulje, arhivi, Hrvatski glazbeni zavod nego i povijest hrvatskog školstva, osobito glazbenog, bit će predmet njegova zanimanja. Vladao je velikom glazbenom i općom kulturom, poznavanjem klasičnih i više živih jezika i pomoćnih povijesnih znanosti; bio je odgojen u kršćanskoj sredini i zaljubljen u naše vjerske tradicije, osobito iz sjeverne Hrvatske, itd. Sve ga je to, uz začuđujuću marljivost i jednostavnost nastupa koji osvaja, činilo rijetko sposobnim, spremnim, zauzetim i zaslužnim za povijest hrvatske glazbe. Svaki susret s dragim profesorom višestruko je obogaćivao. Mnogstvo novih podataka koji su se iz nenametljiva razgovora s njim pretakali u sugovornika činili su ga poželjnim i rado viđenim u gotovo svim kulturnim sredinama u Zagrebu i po domovini.

Bio je vrlo cijenjeni i dragi prijatelj i suradnik časopisa *Sveta Cecilija* i Instituta za crkvenu glazbu u Zagrebu. Posljednji susret s njim bio je na tečaju voditeljâ liturgijskog pjevanja u travnju 1985. u Zagrebu. Govorio nam je s toliko ljubavi, jednostavnosti i stručnosti o glazbi u hrvatskom narodnom preporodu.

Kao izvanredan član i suradnik u JAZU inicijator je i suradnik nekoliko većih glazbenih projekata, a kao član i suradnik više međunarodnih ustanova i časopisa, nastojao je da hrvatska glazbena baština bude što prisutnija u širokom svijetu.

Hrvatska kultura, pogotovo glazbena, smrću profesora Ladislava Šabana gubi svoga dobrog ponosavatelja, ljubitelja i djelatnika. Ljubav prema Domovini svjedočio je i prenosio na mlađe marljivim radom poštena umjetnika i znanstvenika, a ljubav prema Crkvi izražavao je više čestitošću života nego riječju, ali i diskretnom riječju, kad je smatrao potrebnim. Bogat život prekinut je u vrijeme kad je još dugo mogao biti plodan. I tako, bio jednom jedan dragi čovjek, veliki umjetnik i znanstvenik, rodoljub i vjernik, Ladislav Šaban. Slava mu i pokoj i od našeg časopisa koji je redovito pratio, uvažavao i citirao!